

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/133 - 2023/136
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.7.2024/49
Karar Numarası : 2024/709
Başvuran : M. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurular, başvuranın dilekçelerinin işleme alınmadığı ve tutulduğu kurumda kötü muamele gördüğü iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, 17/1/2023 tarihli başvuru dilekçesinde özetle:

a. Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda cinsel yönelimi farklı olduğu için kötü muamele ve hak ihlallerine maruz kaldığını,

b. Resmi kurumlara yazdığı dilekçelerine çıkış yapmadığını ve bu durumun mevzuata aykırı olduğunu iddia etmekte ve gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. 18/1/2023 tarihli başvuru dilekçesinde ise başvuran özetle:

a. Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda cinsel yönelimi farklı olduğu için kötü muamele ve hak ihlallerine maruz kaldığını, kurumda keyfi uygulamaların mevcut olduğunu ve can güvenliğinin olmadığını,

b. 11/1/2023 tarihinden itibaren süresiz olarak açlık grevine girdiğini iddia etmekte ve gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

4. Muhatap Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 6/4/2023 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Hükümlünün yazmış olduğu dilekçelerin bekletilmeden çıkışının yapıldığı, Kuruma nakledildiği tarihten bu yana ilgili hükümlünün dilekçe çıkışlarında herhangi bir sorun olmadığı,

b. Cinsel yönelimi farklı olduğu için kötü muamele ve hak ihlallerine maruz kaldığını iddia eden hükümlünün söz konusu durumları açık şekilde ifade etmesi halinde gerekli incelemelerin yapılabileceği, Kurumda toplamda 394 adet kamera bulunduğu ayrıca Kurum personelinin iş ve işlemlerini ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirdiği, başvuranın iddialarının gerçeği yansımadığı belirtilmiş, ilgili olduğu değerlendirilen bilgi ve belgeler yazı ekinde sunulmuştur.

5. Muhatap Kurumun cevabi yazısı başvurana görüşünü sunması için gönderilmiş ancak başvuran tarafından söz konusu yazıya bir cevap verilmemiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tâbi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği" hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

13. İncelemeye konu başvuruda başvuran tarafından cinsel yönelimi farklı olduğu için kurumda hak

ihlallerine ve kötü muameleye maruz kaldığı iddia edilmiş olmakla birlikte, söz konusu iddialara ilişkin herhangi ilave bilgi verilmemiş, hak ihlalleri ve kötü muamelenin ne şekilde gerçekleştirildiği açıklanmamıştır.

14. Kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delilleri sunmaları gerekmektedir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). Mevcut durumda başvuranın kötü muamele gördüğüne ilişkin hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen iddiasının kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

15. Başvuran ayrıca resmi kurumlara yazdığı dilekçelerin işleme alınmadığını iddia etmektedir. Muhatap Kurum tarafından başvuranın Kuruma nakledildiği tarihten itibaren yazmış olduğu bütün dilekçelerin bekletilmeden çıkışının yapıldığı belirtilmiş, ilgili bilgi ve belgeler yazı ekinde sunulmuştur. Sunulan belgeler incelendiğinde, başvuranın 19/12/2022-8/3/2023 tarihleri arasında kamu kurum ve kuruluşlarına yazmış olduğu 65 dilekçeye ilişkin işlem yapıldığı anlaşılmış olup söz konusu iddia bakımından hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/7/2024 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

Ek: 2024/709 M. A. Kararı Saffet BALIN Karşı Oyu (1 Sayfa)

02.08.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : M. A.
Karar Numarası : 2024/709

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası "*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*" hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmelerin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının "tali" olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılamaması ve iş akış takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>